

ČESKÁ REPUBLIKA

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. ve věci

žalobce: **D. Ch.**

zastoupen JUDr. Markem Křížem, Ph. D., advokátem

sídlem Masarykovo nám. 91/28, 733 01 Karviná - Fryštát

proti

žalovanému: **Krajský úřad Moravskoslezského kraje**

sídlem 28. října 117, 702 18 Ostrava,

Shodu s prvopisem potvrzuje

o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2016 č. j. MSK 147224/2016, ve věci odejmutí oprávnění řidiče taxislužby

takto :

I. Žaloba se **zamítá**.

II. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se žalobou doručenou Krajskému soudu v Ostravě dne 13. 1. 2017 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 11. 2016 č. j. MSK 147224/2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Magistrátu města Karviné č. j. MMK/148276/2016 ze dne 20. 9. 2016 a prvostupňové rozhodnutí bylo potvrzeno. Tímto rozhodnutím správní orgán I. stupně odejmul žalobci oprávnění řidiče taxislužby pro ztrátu spolehlivosti, a to v souvislosti s žalobcovým odsouzením pro přestupek podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona č. 361/2000 Sb., o silničním provozu, ve znění účinném k 31. 10. 2014 (dále jen „zákon o silničním provozu“), kterého se měl dopustit dne 31. 10. 2014 tím, že řídil vozidlo bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo v takové době po požití alkoholického nápoje, po kterou byl ještě pod vlivem alkoholu. Za tento přestupek byla žalobci uložena pokuta a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Současně mu však byla ve správním řízení prvostupňovým rozhodnutím ve spojení s napadeným rozhodnutím uložena další sankce spočívající v odejmutí oprávnění řidiče taxislužby. Podle žalobce se jedná o další trest za totéž provinění a došlo tak k zákazu dvojího trestání za jedno provinění. Žalobce proto navrhl zrušení napadeného rozhodnutí.
2. Žalovaný s žalobou nesouhlasil, navrhl její zamítnutí. Podle žalovaného se nejedná o dvojí trestání, neboť odnětí oprávnění není sankcí za správní delikt, ale důsledkem ztráty spolehlivosti, která je některou z podmínek pro udělení oprávnění řidiče taxislužby. Žaloba proto není důvodná.
3. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
4. Ze správního spisu krajský soud zjistil, že žalobci bylo dne 10. 3. 2014 uděleno oprávnění řidiče taxislužby s platností do 10. 3. 2019. Dne 17. 12. 2014 byl žalobce shledán vinným ze spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, kterého se dopustil tím, že dne 31. 10. 2014 řídil vozidlo bezprostředně po užití alkoholického nápoje

Shodu s prvopisem potvrzuje

nebo v takové době po požití alkoholického nápoje, po kterou byl ještě pod vlivem alkoholu, za což mu byla uložena pokuta a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel. Dne 20. 9. 2016 správní orgán I. stupně rozhodl o odejmutí oprávnění řidiče taxislužby žalobci z důvodu jeho nespolehlivosti. Podle ustanovení § 9 odst. 3 písm. b) čl. 1 zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě (dále jen „zákon o silniční dopravě“), se za spolehlivého pro účely zákona nepovažuje ten, kterému byla v posledních třech letech uložena sankce za přestupek spočívající v řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo použití jiné návykové látky, nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo použití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem. Vzhledem k tomu, že žalobce přestal být spolehlivým, byl správní orgán I. stupně povinen oprávnění řidiče taxislužby odejmout, což učinil. Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce včas odvolání, o kterém žalovaný rozhodl napadeným rozhodnutím.

5. Podle § 21c odst. 3, první věta, zákona o silniční dopravě, *dopravní úřad oprávnění řidiči taxislužby odejme, pokud řidič taxislužby přestane být spolehlivým podle § 9 odst. 3.* Podle § 9 odst. 3 písm. b) bod 1. zákona o silniční dopravě, *se za spolehlivého pro účely tohoto zákona nepovažuje ten, komu byla v posledních třech letech uložena sankce za přestupek spočívající v řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem.*
6. Mezi účastníky není sporné, a vyplývá to rovněž z obsahu správního spisu, že žalobce byl držitelem oprávnění řidiče taxislužby a v době, kdy tímto oprávněním disponoval, spáchal přestupek podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, podle kterého *se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že v provozu na pozemních komunikacích v rozporu s § 5 odst. 2 písm. b) řídí vozidlo nebo jede na zvířeti bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky, a byla mu uložena pokuta a zákaz činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel.*
7. Zásada *ne bis in idem*, tedy právo nebýt souzen nebo potrestán dvakrát za tentýž čin, je na ústavní úrovni zakotvena v čl. 40 odst. 5 Ústavního zákona č. 23/1991 Sb., Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), *nikdo nemůže být trestně stíhán za čin, pro který již byl pravomocně odsouzen nebo zproštěn obžaloby.* Povinnost ctít uvedenou zásadu dále plyne z mezinárodních závazků České republiky, zejména z čl. 4 odst. 1 protokolu č. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (Úmluva), podle něž *nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.* Ačkoliv uvedená ustanovení hovoří pouze o trestním stíhání či trestním řízení, danou zásadu je třeba vztáhnout i na řízení o přestupcích a o správních deliktech, jak již Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval (srovnej např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. A 6/2003-44 z 16. 2. 2005 nebo č. j. 1 As 125/2011-163 z 11. 1. 2012).
8. Při zodpovězení otázky, zda odejmutím oprávnění řidiče taxislužby podle shora citovaného § 21c odst. 3 zákona o silniční dopravě došlo k porušení zásady *ne bis in idem* se tedy krajský soud zabýval v první řadě tím, zda odejmutí oprávnění má charakter trestní sankce ve smyslu čl. 40 odst. 5 Listina a čl. 4 odst. 1 protokolu č. 7 Úmluvy.
9. Pro posouzení povahy negativního následku spojeného s porušením povinnosti právní normy je rozhodující materiální a faktická povaha tohoto následku, neboť v širším slova

Shodu s prvopisem potvrzuje

smyslu je sankcí každý negativní následek porušení primární povinnosti právní normy. Evropský soud pro lidská práva stanovil pro hodnocení sankce tzv. Engelova kritéria v rozhodnutí *Engel a ostatní proti Nizozemí* ze dne 8. 6. 1976, podle kterých pro aplikovatelnost kategorie trestních obvinění je rozhodné: 1. posouzení příslušnosti sankce k určitému právnímu odvětví, 2. analýza povahy porušení práva, za níž je sankce ukládána a za 3. zhodnocení stupně přísnosti sankce. První kritérium je přitom pouze výchozím bodem úvah a samo o sobě bez spojení se zbývajícím nemá význam. Druhá dvě kritéria jsou alternativní, tedy stačí naplnění jednoho z nich pro podřazení případu pod čl. 5 Úmluvy, resp. pod čl. 4 odst. 1 protokolu č. 7 Úmluvy, ale na druhou stranu tento závěr nevyklučuje hodnocení obou kritérií ve vzájemné souvislosti. Pro interpretaci druhého a třetího z Engelových kritérií lze použít tzv. *Bendenounovy kritéria*, formulovaná původně pro posouzení sankce zařazené do systému finančního práva, podle kterých se zkoumá, zda: 1. právem vymezená sankce může dopadnout na všechny obyvatele v postavení daňových poplatníků; 2. účelem sankce není kompenzace škody, ale především odstrašující trest k odvrácení recidivy; 3. sankce byla uložena jako trest s odstrašujícím a represivním účinkem a 4. uložená sankce byla podstatná (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 210/2014-57 z 24. 11. 2015).

10. Po aplikaci Engelových kritérií na odejmutí oprávnění řidiče taxislužby podle § 21c odst. 3 zákona o silniční dopravě vyplývá, že se jedná o jednorázový následek stanovený zákonem, který nepodléhá správnímu uvážení správce daně a je tak „automatickým“ následkem zjištění skutečnosti, že posuzovaná osoba, řidič taxislužby, přestal být spolehlivý. Z hlediska osobního rozsahu se vztahuje na všechny osoby v postavení řidiče taxislužby. Jejím účelem (funkcí) není kompenzace škody, ale především má vést k odvrácení recidivy a má mít odstrašující, resp. represivní účinek na řidiče taxislužby, aby se postihovaného jednání nedopouštěli. Současně jde o následek podstatný, neboť bez oprávnění řidiče taxislužby nemůže subjekt tuto činnost vykonávat. Z uvedeného je zřejmé, že bytí odejmutí oprávnění řidiče taxislužby není výslovně zařazeno jako sankce za správní delikt, popř. trest, z její povahy vyplývá, že se jedná o trest *sui generis*.
11. Krajský soud se dále zabýval tím, zda tato sankce splňuje podmínky „idem“, tedy zda může být považována za další sankci za protiprávní jednání uvedené v § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu.
12. Čl. 4 protokolu č. 7 Úmluvy ani žádné jiné ustanovení Úmluvy nijak blíže nespecifikuje totožnost činu (*idem*). Evropský soud pro lidská práva (dále jen „ESLP“) proto přistoupil ke sjednocení své vnitřně rozporné judikatury v dané otázce rozsudkem Velkého senátu ze dne 10. 2. 2009 ve věci Zolotukhin proti Rusku (číslo stížnosti č. 14939/03), v němž po shrnutí judikатурních linií odmítl přístup vycházející z právní kvalifikace deliktu, s tím, že takový přístup je příliš restriktivní vůči právům jednotlivce. Podle ESLP tak článek 4. odst. 1 protokolu č. 7 v Úmluvě zakazuje stíhání pro druhý „trestný čin“, pokud je tento druhý trestný čin založen na totožném či v podstatných rysech totožném skutku.
13. Jak je třeba ve světle rozsudku Zolotukhin proti Rusku k výkladu zásady *ne bis in idem* přistupovat, vymezil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 1 As 125/2011-163 z 11. 1. 2012. Vycházel přitom z české trestněprávní doktríny, která tradičně při interpretaci uvedeného pojmu za podstatu skutku považuje právně relevantní jednání pachatele a jím zapříčiněný právně významný následek. Momentem, který dělí pachatelovo jednání na různé skutky, je tedy následek významný z hlediska (trestního) práva a rozlišuje mezi

Shodu s prvopisem potvrzuje

skutkem *de facto* a skutkem *de jure*. Skutkem *de facto* představuje skutkový děj, zahrnující skutkové okolnosti konkrétního případu tak, jak se stal, bez ohledu na jejich trestně právní relevanci. Skutkem *de jure* je naopak souhrn trestněprávně relevantních skutečností odlišitelných od jiného skutku *de jure* téhož pachatele. Při posuzování totožnosti skutku je pak určující skutek *de jure*. Nejvyšší správní soud se k tomuto trestněprávnímu pojetí jednoty skutku v citovaném rozsudku přiklonil, ačkoliv velký senát ESLP v rozsudku Zolotukhin proti Rusku uvedl, že při posuzování zásady *ne bis in idem* odmítá přístup kladoucí důraz na právní kvalifikaci deliktu. Nejvyšší správní soud přesto pro stanovení prvku *idem* považuje za rozhodný skutek *de jure*. K obdobným závěrům dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 2. 2011 č. j. 9 As 67/2010-74, v němž se rovněž zabýval výkladem rozhodnutí Velkého senátu ESLP Zolotukhin proti Rusku. Na jeho podkladě konstatoval, že stíhání jednoho a téhož skutku podle dvou skutkových podstat je přípustné tehdy, pokud se tyto od sebe navzájem liší v podstatných prvcích (okolnostech). Naopak tam, kde panuje alespoň částečná shoda podstatných okolností skutku, půjde ve vztahu k aplikaci čl. 4 protokolu č. 7 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod o uplatnění zásady *ne bis in idem* (obdobně uzavřel Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 3. 6. 2015, č. j. 6 As 106/2014 – 25).

14. Z uvedených závěrů vyplývá, že čl. 4 odst. 1 protokolu č. 7 k Úmluvě zakazuje stíhání pro druhý trestný čin (včetně deliktu trestněprávní povahy), pokud je tento druhý trestný čin založen na totožném či v podstatných rysech totožném skutku. Podstatou skutku je přitom právně relevantní jednání pachatele, jím zapříčiněný právně významný následek. K tomu, aby bylo možné postihnout pachatele na základě totožného jednání za dva různé delikty, nestačí samotná existence dvou formálně odlišných skutkových podstat deliktu. Teprve odlišnost v právně významném následku jednání zakládá existenci dvou samostatných skutků, o nichž je možné vést samostatná řízení.
15. Na základě výše uvedených závěrů krajský soud přistoupil k posouzení, zda došlo k porušení principu *ne bis in idem* v nyní posuzované věci a dospěl k závěru, že totožnost skutku dána není. Je sice pravdou, že konkrétní skutkové okolnosti se týkají téhož obviněného (žalobce) a jsou spjaty v čase a místě. V obou případech byl žalobce sankcionován za to, že jednou řídil vozidlo pod vlivem alkoholu nebo v době, kdy mohl být pod vlivem alkoholu. Liší se však právně významným následkem. Právně významným následkem se totiž rozumí porušení či ohrožení chráněného zájmu, přičemž chráněný zájem (objekt) je v obou případech odlišný. V případě § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu je chráněným zájmem bezpečnost silničního provozu. Chráněným zájmem § 21c odst. 3 je ve spojení s § 9 odst. 3 zákona o silniční dopravě ochrana spotřebitele. Uvedený objekt vyplývá z definice spolehlivosti podle § 9 odst. 3 zákona o silniční dopravě, tedy kdo není podle tohoto ustanovení považován za spolehlivého. Je to *ten, a) komu byla v posledních 5 letech dvakrát nebo vícekrát uložena sankce za přestupek nebo jiný správní delikt spáchaný při výkonu práce řidiče taxislužby spočívající v 1. poškození cestujícího na ceně jízdného nebo porušení cenových předpisů, 2. nepořízení záznamu o přepravě, nebo 3. nevydání dokladu o zaplacení jízdného cestujícímu, b) komu byla v posledních 3 letech uložena sankce za přestupek spočívající v 1. řízení vozidla bezprostředně po požití alkoholického nápoje nebo po užití jiné návykové látky nebo v takové době po požití alkoholického nápoje nebo užití jiné návykové látky, po kterou je ještě pod jejich vlivem, 2. řízení vozidla ve stavu vylučujícím způsobilost přivozeném požitím alkoholického nápoje nebo užitím jiné návykové látky, nebo 3. odmítnutí podrobit se vyšetření, zda při řízení vozidla nebyl ovlivněn alkoholem*

Shodu s prvopisem potvrzuje

nebo jinou návykovou látkou, c) komu byla v posledních 12 měsících za neumožnění kontroly nebo státního odborného dozoru v taxislužbě v souvislosti s výkonem práce řidiče taxislužby uložena sankce za přestupek nebo jiný správní delikt nebo pořádková pokuta, d) kdo byl pravomocně odsouzen za úmyslný trestný čin vraždy, těžkého ublížení na zdraví, ublížení na zdraví, rvačky, zbavení osobní svobody, omezování osobní svobody, loupeže, braní rukojmí, vydírání, znásilnění, sexuálního nátlaku, krádeže nebo podvodu, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen, nebo e) komu byla uložena sankce nebo trest zákazu činnosti spočívajícího v zákazu výkonu práce řidiče taxislužby, a to po dobu výkonu tohoto trestu.

16. Z výčtu jednotlivých podstat nespolehlivosti vyplývá, že ochrana je směřována nikoliv k ostatním účastníkům silničního provozu, tedy k bezpečnosti a plynulosti silničního provozu, jak je tomu u § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu, ale k ochraně spotřebitele – cestujícího taxislužbou, neboť nespolehlivost je shledána u řidičů taxislužby, kteří se dopustili jednání, způsobilé ohrozit nebo jednání ohrožující právě přepravované osoby. Totožnost skutku *de jure* tak není dána, neboť uvedené skutkové podstaty se liší v právním následku. Z toho vyplývá, že odsouzení za přestupek podle § 125c odst. 1 písm. b) zákona o silničním provozu žalobce nebrání vzniku následku předvídanému v § 21c odst. 3 zákona o silniční dopravě. Žalobní námitka tak není důvodná a krajský soud ji proto podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
17. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, kterému v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení; procesně neúspěšnému žalobci právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo. Vzhledem k tomu, že podle obsahu spisu žalovanému žádné náklady řízení nevznikly, soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok II.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 15. května 2018

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje

Shodu s prvopisem potvrzuje